วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 17, No. 1, 2022. Article ID: OJED-17-01-040
Article Info: Received 15 March, 2022; Revised 18 April, 2022; Accepted 18 April, 2022

OJED
An Online Journal
of Education
www.tci-thaijo.org/index.php/OJED

ผลการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล

Effects of Organizing Guided Play Activities and Outdoor Loose Parts Towards Collaborative Play Behaviors of Kindergarteners

พัทธ์ สุทธิบุญ[1] และ ศศิลักษณ์ ขยันกิจ[2*]

Path Sutthiboon[1] and Sasilak Khayankij[2*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาลใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การแบ่งปัน การเจรจาต่อรอง และการทำตามกฎกติกา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนกับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบปกติมีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 48 คน ด้วยวิธีการจับฉลาก แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 24 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 24 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า

1) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การแบ่งปัน การเจรจาต่อรอง และการทำตามกฎกติกา สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

2) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

คำสำคัญ : การเล่นแบบชี้แนะ, ลูสพารตส์นอกห้องเรียน, การเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง, เด็กอนุบาล

[1] นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University E-mail: Path.sutthiboon@gmail.com

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University E-mail: sasilak.k@chula.ac.th

* Corresponding author

ISSN 1905-4491

Abstract

The purpose of this research were to 1) to study the effect of organizing guided play activities with outdoor loose parts towards collaborative play behaviors of kindergarteners in 3 components which were sharing, negotiating, and following the rules and 2) to compare the effect of organizing guided play activities with outdoor loose parts and the outdoor activities according to the early childhood curriculum towards collaborative play behaviors of kindergarteners. The sample were 48 kindergarteners studying in kindergarten 3, second semester of academic year 2021 at Watsawangarom school under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 by drawing lots was used to divide samples into 2 groups: 24 for the experimental group, and 24 for the control group. The duration of the research was 10 weeks. The research instrument was the collaborative play behavior assessment form. Data was analyzed by employing the arithmetic mean, standard deviation, and math paired t-test.

The research results found that

1) After the experiment, the experiment group gained a higher mean score of collaborative behaviors in all 3 components including sharing, negotiating, and following the rules, than before at a .05 statistically significant level.

2) After the experiment, the experiment group had a higher mean score of collaborative than those of the control group at a .05 statistically significant level.

Keywords: guided play, outdoor loose parts, collaborative play, kindergarteners

บทนำ

สถานการณ์การพัฒนาศักยภาพมนุษย์โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัย (0-5 ปี) ของประเทศไทยยังใช้รูปแบบการจัดการศึกษาที่เน้นวิชาการ การเร่งเรียนเขียนอ่าน การสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนตั้งแต่วัยอนุบาล และการฝึกฝนให้เด็กมีความชำนาญเฉพาะการท่องจำและทำข้อสอบ เป็นการพัฒนาที่มีทิศทางตรงกันข้ามกับแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการร่วมมือรวมพลัง (กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ, 2561) จากผลสำรวจในปี 2560 พบว่า พัฒนาการทางสังคมและการปรับตัวของเด็กวัย 0-5 ปี มีแนวโน้มลดลง (กรมอนามัย, 2561) เด็กปฐมวัยควรได้รับการส่งเสริมทักษะอ่อน (soft skills) หรือคุณลักษณะที่มิใช่ทักษะด้านวิชาการ (non-academic skills) โดยเฉพาะทักษะทางสังคม เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการประสบความสำเร็จทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

การเล่นแบบร่วมมือรวมพลังเป็นการเล่นที่เด็กทำงานเป็นกลุ่มอย่างมีเป้าหมายเดียวกัน ต้องวางแผนและทำงานร่วมกัน (Shim et al., 2001) ครูสามารถสร้างหัวเรื่องการเล่นเพื่อกระตุ้นให้เด็กเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง โดยการใช้เรื่องราวหรือนิทาน ซึ่งช่วยให้เด็กเห็นโครงสร้างของเรื่องราวและนำมาสร้างสรรค์การเล่นของตนเอง ระหว่างเล่นครูสามารถให้ข้อเสนอแนะกับเด็กได้ ซึ่งเด็กอาจยอมรับหรือปฏิเสธข้อเสนอแนะของครูได้ นอกจากนี้ครูสามารถร่วมเล่นกับเด็กได้เช่นกัน ครูมีหน้าที่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิด ถามคำถาม

ปลายเปิด แทรกแซงในจังหวะที่เหมาะสมซึ่งจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง Paley (1990)

การเล่นแบบชี้แนะ (guided play) คือ โปรแกรมการสอนผ่านการเล่นที่มีประสิทธิภาพเท่าเทียบกับการนำเสนอเนื้อหาโดยตรง มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก มุ่งเน้นที่การสำรวจซึ่งเด็กเป็นศูนย์กลางของการเล่น การเล่นแบบชี้แนะอยู่กึ่งกลางระหว่างการสอนโดยตรงกับการเล่นอิสระ โดยมีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อม ความแตกต่างระหว่างการสอนโดยตรงกับการเล่นแบบชี้แนะ คือ ในการสอนโดยตรง ครูเป็นผู้บอกสิ่งต่าง ๆ กับเด็กอย่างชัดเจน ครูเป็นผู้กระตือรือร้นหาคำตอบให้กับเด็ก แตกต่างจากการเล่นแบบชี้แนะ ซึ่งครูเพียงตั้งเป้าหมายและเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กบรรลุเป้าหมายนั้น โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้กับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และสำรวจด้วยตนเอง เด็กเป็นผู้นำในการเล่น มีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมมากกว่าการสอนโดยตรง การเล่นแบบชี้แนะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ เนื่องจากมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ในขณะที่การเล่นอิสระไม่มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน (Weisberg et al., 2013)

งานวิจัยจำนวนหนึ่งชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังสามารถส่งเสริมได้ในระดับอนุบาล โดยให้เด็กได้เล่นกลางแจ้งเป็นกลุ่มร่วมกับลูสพารตส์ซึ่งเป็นวัสดุปลายเปิด ผลการวิจัยของ Flannigan and Dietze (2017) พบว่า เด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมเชิงบวก มีการใช้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาที่ซับซ้อนในการเล่น มีปฏิสัมพันธ์การทำงานร่วมกัน โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มโอกาสให้เด็กได้เล่นลูสพารตส์กลางแจ้งมากขึ้นเพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ McClintic (2014) ซึ่งสนับสนุนความคิดที่ว่า ลูสพารตส์เป็นวัสดุที่เพิ่มคุณภาพให้กับสภาพแวดล้อมกลางแจ้งของเด็ก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เด็กสามารถใช้วัสดุลูสพารตส์ได้หลากหลายวิธีและปรับเปลี่ยนการเล่นได้อย่างอิสระ ลูสพารตส์ในกิจกรรมกลางแจ้งช่วยกระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์และทักษะด้านอื่นอย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพมากกว่าการเล่นกับของเล่นสมัยใหม่ประเภทสื่อดิจิตอล เพราะลูสพารตส์เป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถเล่นร่วมกับเพื่อนได้อย่างเต็มที่

ลูสพารตส์เกิดขึ้นจากแนวคิดของสถาปนิก Nicholson (1971) เชื่อว่า ศักยภาพในการสร้างสรรค์ของเด็กสัมพันธ์กับจำนวนและความหลากหลายของวัสดุที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ในปี 1971 Nicholson เป็นผู้ริเริ่มนำลูสพารตส์เข้ามาใช้กับเด็กซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการเล่นสำหรับเด็กและผู้ที่ออกแบบพื้นที่สำหรับเด็ก ลูสพารตส์ คือ วัสดุที่ไม่มีโครงสร้าง สามารถเคลื่อนย้ายออกแบบจัดวางและแยกออกจากกันได้หลายวิธี ประกอบด้วยสื่อ 7 ประเภท ได้แก่ ธรรมชาติ ไม้ พลาสติก โลหะ เซรามิก/ แก้ว ผ้า/ ริบบิ้น บรรจุภัณฑ์ (Casey & Robertson, 2019) หลักการจัดลูสพารตส์ประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) การจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับ ตัวเด็กและบริบทที่เด็กอาศัยอยู่ สภาพแวดล้อมที่เด็กใช้จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ 2) การเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการ เด็กมีความสุขกับการเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการออกแบบ ดังนั้น ต้องใส่ความสนใจ ความชอบของเด็ก และ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา 3) การบูรณาการแนวคิดสหสาขาวิชา โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างการเล่นกับการทำงาน ศิลปะกับวิทยาศาสตร์ การศึกษากับนันทนาการ ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมต้องไม่แบ่งแยกศาสตร์ต่าง ๆ ออกจากกัน และ 4) การให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย หลักสูตร สภาพแวดล้อม การเล่น และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับลูสพารตส์ (Nicholson, 1971)

กิจกรรมกลางแจ้งเป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักที่น่าจะส่งเสริมการเล่นแบบร่วมมือร่วมพลังให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย เพราะในขณะที่เด็กเล่นนั้น เด็กใช้สมรรถภาพทางด้านร่างกายหลาย ๆ ส่วน ควบคู่กับการใช้สติปัญญา นอกจากนั้น การเล่นยังเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้และการทำงานของเด็ก ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมในทางที่ดีขึ้น เพราะในขณะเล่น นอกจากความสนุกสนานแล้ว เด็กได้เรียนรู้ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม การเคารพกฎกติกา การแสดงความรู้สึกความต้องการของตนเอง การแสดงความพอใจ การยอมรับผู้อื่น และการทำงานร่วมกับผู้อื่น วีรพงศ์ บุญประจักษ์ (2545)

พฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล ถือเป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (Scott & Cogburn, 2020) ซึ่งพฤติกรรมด้านสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญของความพร้อมในการเรียนรู้และการประสบความสำเร็จในอนาคต การจัดกิจกรรมกลางแจ้งที่ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นผ่านการเล่นแบบชี้แนะ ประกอบกับการนำสื่อลูสพารตส์ภายใต้บริบทการเล่นกลางแจ้งจึงเป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังแก่เด็กอนุบาลได้เป็นอย่างดี เนื่องด้วยเป็นเงื่อนไขสำคัญซึ่งเอื้อให้เกิดปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันภายใต้บริบทของการเล่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้การเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์ที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง ของเด็กอนุบาล อันเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และเสริมสร้างโอกาสในการประสบความสำเร็จทางการเรียนของเด็กในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมกลางแจ้งระหว่างกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนกับกิจกรรมกลางแจ้งแบบปกติ ที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร บทความ บทความวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเล่นแบบชี้แนะ การเล่นลูสพารตส์ การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง และพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง จัดทำเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย (ภาพ 1)

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

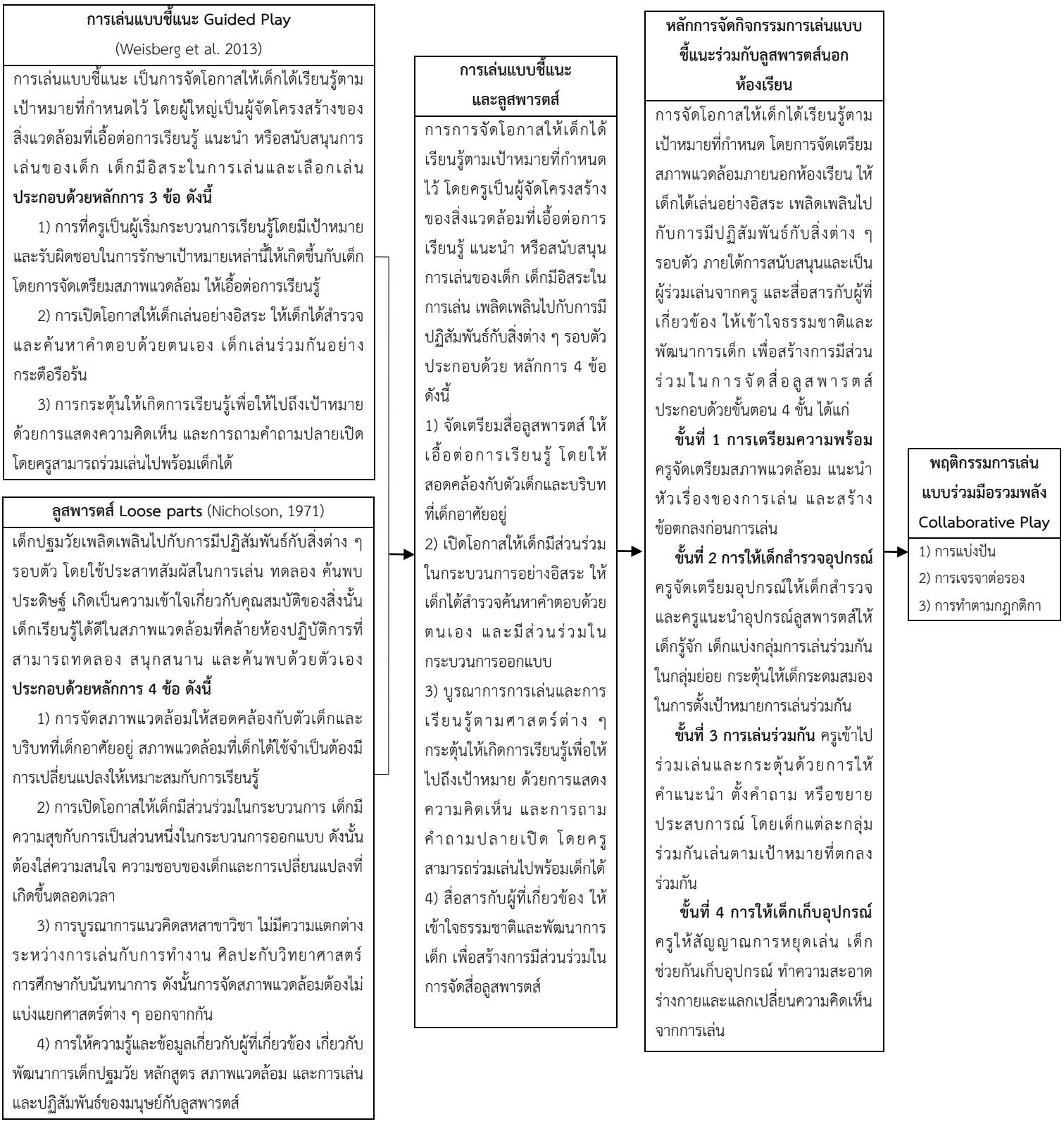

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

ประชากร เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 1 โรงเรียน รวม 642 คน ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนแบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์ ได้แก่ 1) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม 2) จัดกิจกรรมกลางแจ้งตามคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) จัดเวลาสำหรับกิจกรรมกลางแจ้งไม่น้อยกว่า 40 นาที 4) บริเวณโรงเรียนที่มีพื้นที่ธรรมชาติ มีพื้นที่ส่วนที่เป็นร่มเงาต้นไม้ 5) เป็นโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเมือง และ 6) ผู้บริหารและครูให้ความร่วมมือในการวิจัยและอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ ได้โรงเรียนหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2564 จำนวน 48 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก ได้ห้องอนุบาล 3/1 จำนวน 24 คน เป็นกลุ่มควบคุม และห้องอนุบาล 3/2 จำนวน 24 คน เป็นกลุ่มทดลอง

3. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมและการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยวิจัยเขียนแผนการจัดกิจกรรมของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียน จำนวน 50 แผน สำหรับกลุ่มทดลอง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การให้เด็กสำรวจอุปกรณ์ 3) การเล่นร่วมกัน และ 4) การให้เด็กเก็บอุปกรณ์ และแผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบปกติ จำนวน 50 แผน สำหรับ กลุ่มควบคุม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เด็กอบอุ่นร่างกาย 2) ครูทบทวนข้อตกลง 3) เด็กเล่นอย่างอิสระ และ 4) ครูให้สัญญาณหยุดเล่น จัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมไปตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของกิจกรรม ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ หลักการ เนื้อหาสาระ ขั้นตอน การจัดกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ และการประเมินผล พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียน มีค่า IOC อยู่ที่ 0.949 และแผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบปกติ มีค่า IOC อยู่ที่ 0.907 แสดงว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นค่าที่ยอมรับตามเกณฑ์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป วรรณี แกมเกตุ (2551)

4. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล ซึ่งเป็นแบบวัดการปฏิบัติที่มีลักษณะเป็นคำสั่งเชิงปฏิบัติการภายใต้สถานการณ์จำลอง จำนวน 2 สถานการณ์ ประกอบด้วย สถานการณ์การเล่นอิสระนอกห้องเรียน (กิจกรรมกลางแจ้ง) และการเล่นอิสระในห้องเรียน (กิจกรรมเสรี) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบวัดพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องในเบื้องต้น จากนั้นนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พบว่า ค่า IOC เทกับ 0.943 แสดงว่า

มีความเหมาะสมสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) พฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การแบ่งปัน การเจรจาต่อรอง และการทำตามกฎกติกา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบวัดพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ในเบื้องต้น จากนั้นนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พบว่า ค่า IOC เท่ากับ 1 แสดงว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้

ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาลที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองนำร่องกับเด็กชั้นอนุบาล 3 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างแต่ไม่ใช่ตัวอย่าง นำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.831 แสดงว่า แบบวัดฉบับนี้มีความเที่ยงสูง ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงของความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Inter-rater reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.846 แสดงว่า มีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินสูง และหาค่าความเที่ยงภายในของผู้ประเมิน (Intra-rater reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.826 แสดงว่า มีความเที่ยงภายในผู้ประเมินสูง ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบวัดฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยส่งโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน เมื่อผ่านการอนุมัติ ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิ์ของตัวอย่าง แนะนำตัว ชี้แจงในการเข้าร่วมวิจัยให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย พร้อมทั้งลงนามยินยอมและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล ก่อนทำการทดลอง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1) ระยะเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง ผู้วิจัยวัดพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของตัวอย่างก่อนการทดลองโดยการสังเกตเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ใช้เวลาในการสังเกตกลุ่มละ 40 นาที เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังจากนั้น นำมาทดสอบค่าที พบว่า กลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 10.79 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.55 และ กลุ่มทดลองมีเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 11.62 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.71 เมื่อวัดความแตกต่างพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2) ระยะทำการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์

3) ระยะเก็บข้อมูลหลังการทดลอง ผู้วิจัยวัดพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของตัวอย่างหลังการทดลองโดยการสังเกตเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ใช้เวลาในการสังเกตกลุ่มละ 40 นาที เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย (*M*) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) และการทดสอบค่าทีด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง เท่ากับ 20.66 โดยก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 10.79 เมื่อทดสอบด้วยค่าที พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านการแบ่งปัน เท่ากับ 3.41 หลังการทดลอง เท่ากับ 7.45 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านการเจรจาต่อรอง ก่อนการทดลองเท่ากับ 2.91 หลังการทดลอง เท่ากับ 6.58 และค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านการทำตามกฎกติกา ก่อนการทดลองเท่ากับ 4.45 หลังการทดลองเท่ากับ 6.62 ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

พฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง	n	ก่อนการทดลอง (n=24)		หลังการทดลอง (n=24)		*t*	*p*
		M	*SD*	*M*	*SD*		
การแบ่งปัน	24	3.41	1.71	7.45	.83	10.37	.000*
การเจรจาต่อรอง	24	2.91	1.24	6.58	1.10	10.79	.000*
การทำตามกฎกติกา	24	4.45	1.44	6.62	1.09	5.85	.000*
รวม	24	10.79	1.55	20.66	1.73	20.72	.000*

*$p < .05$

2) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

หลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 20.66 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 16.54 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านการแบ่งปัน กลุ่มควบคุมเท่ากับ 6.41 กลุ่มทดลองเท่ากับ 7.45 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านการเจรจาต่อรอง กลุ่มควบคุมเท่ากับ 4.20 กลุ่มทดลอง เท่ากับ 6.58

และค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านการทำตามกฎกติกา กลุ่มควบคุมเท่ากับ 5.91 กลุ่มทดลองเท่ากับ 6.62 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง

พฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง	กลุ่มควบคุม (n=24)		กลุ่มทดลอง (n=24)		*t*	*p*
	M	*SD*	*M*	*SD*		
การแบ่งปัน	6.41	1.05	7.45	.83	3.78	.000*
การเจรจาต่อรอง	4.20	.58	6.58	1.10	9.32	.000*
การทำตามกฎกติกา	5.91	.97	6.62	1.09	2.36	.022*
รวม	16.54	1.53	20.66	1.73	8.72	.000*

*$p < .05$

อภิปรายผล

1. ประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล

การสอนแต่ละขั้นนำไปสู่พฤติกรรมการเล่น แบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล ดังนี้

1.1 ขั้นการเตรียมความพร้อม ครูเป็นผู้จัดเตรียมสภาพแวดล้อม สื่อวัสดุอุปกรณ์ลูสพารตส์ แนะนำหัวเรื่องของการเล่นให้กับเด็ก และสร้างข้อตกลงร่วมกับเด็กก่อนการเล่น โดยครูกระตุ้นให้เด็กช่วยกันสร้างข้อตกลง ใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นความคิด “กิจกรรมการเล่นในวันนี้เด็ก ๆ คิดว่าเราควรมีข้อตกลงอะไรบ้าง” นำไปสู่พฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังด้านการทำตามกฎกติกา การเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างข้อตกลงด้วยตนเอง ทำให้เด็กพยายามควบคุมพฤติกรรมของตนให้อยู่ในข้อตกลงที่ตนมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงนั้น สอดคล้องกับ สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ (2560) ที่ระบุว่า การร่วมสร้างข้อตกลงก่อนการเล่นเป็นการสร้างวินัยให้กับเด็ก เด็กเรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองให้เคารพและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามข้อตกลง เด็กเรียนรู้ที่จะยับยั้งชั่งใจและควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎกติกา เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เมื่อเด็กได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง เด็กจะพัฒนาเป็นคุณลักษณะนี้ติดตัวไป

1.2 ขั้นการให้เด็กสำรวจอุปกรณ์ ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ให้เด็กสำรวจ และแนะนำอุปกรณ์ โดยให้เด็กเล่นร่วมกันในกลุ่มย่อย ครูกระตุ้นให้เด็กระดมสมองในการตั้งเป้าหมายการเล่นร่วมกัน ใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นพฤติกรรมสำรวจ เช่น “เด็ก ๆ สังเกตเห็นอุปกรณ์อะไรบ้าง” และ “เด็ก ๆ คิดว่าอุปกรณ์เหล่านี้สามารถนำไปเล่นอะไรได้บ้าง” ขั้นนี้นำไปสู่พฤติกรรมการการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง ด้านการเจรจาต่อรอง เนื่องด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจอย่างอิสระและให้เวลาเด็กในการสำรวจอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ Charlesworth and Lind (2010) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ

อุปกรณ์ที่จะเล่น เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ใหม่ มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการตอบคำถาม นำไปสู่การพัฒนาทางสติปัญญา นอกจากนี้ การให้เด็กระดมสมองในการตั้งเป้าหมายการเล่นร่วมกัน ทำให้เด็กได้ร่วมเลือกและร่วมตัดสินใจในการเล่นอย่างอิสระ สอดคล้องกับ อรุณี หรดาล (2563) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการเล่น ได้ตัดสินใจเลือก และริเริ่มทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง ในสภาพแวดล้อมที่มีวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง เรียนรู้ที่จะเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น

1.3 ขั้นการเล่นร่วมกัน ครูเข้าไปร่วมเล่นกับเด็ก โดยให้เด็กเล่นตามเป้าหมายที่ได้ตกลงร่วมกัน ครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ ใช้คำถามกระตุ้นความคิดเด็ก เช่น “เด็ก ๆ ได้ทำตามเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันหรือไม่ ได้ช่วยกันทำหรือไม่ ใครทำอะไรบ้าง” ขั้นนี้นำไปสู่พฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังด้านการแบ่งปัน เนื่องจากเด็กอนุบาลมีพฤติกรรมหวงของ เด็กวัยนี้ไม่สามารถแยกแยะระหว่างความเป็นเจ้าของถาวรและความเป็นเจ้าของชั่วคราวได้ เด็กเข้าใจว่าของที่ให้ไปจะไม่ได้กลับคืนมาอีก ถึงแม้อาการหวงของในเด็กจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นปกติตามวัย แต่ไม่ควรละเลยเพราะการสอนให้รู้จักการแบ่งปันตั้งแต่เด็กเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้เด็กเรียนรู้เข้าใจอารมณ์ของตนเอง เรียนรู้การควบคุมอารมณ์ตนเอง และเรียนรู้ที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งการส่งเสริมพฤติกรรมการแบ่งปันให้กับเด็กอนุบาลสามารถส่งเสริมผ่านการเล่น และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (Svetlova et al., 2010)

นอกจากนี้ ในการเล่นร่วมกัน เด็กต้องจัดกระทำกับพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ต้องอาศัยการสื่อสาร การเจรจาต่อรอง การประณีประนอม ขั้นนี้จึงนำไปสู่พฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังด้านการเจรจาต่อรอง สอดคล้องกับ University of Gothenburg (2010) ที่ระบุว่า พฤติกรรมการเจรจาต่อรองเกิดขึ้นระหว่างที่เด็กเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เด็กใช้การเจรจาต่อรองเพื่อให้เห็นพ้องต้องกันระหว่างการเล่น เรียนรู้วิธีการเจรจาต่อรองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเล่นผ่านการตัดสินใจร่วมกัน การเจรจาของเด็กระหว่างการเล่นจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าการเจรจานั้นเกิดขึ้นจากข้อตกลงที่เด็กตกลงร่วมกันหรือเกิดจากการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างการเล่น ระหว่างการทำกิจกรรมผู้ใหญ่ไม่ควรเข้าไปแทรกแซงในขณะที่เด็กเกิดความขัดแย้ง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ทักษะการเจรจาต่อรองในการแก้ไข้ข้อขัดแย้งด้วยตนเอง

บทบาทที่ครูเข้าไปร่วมเล่นกับเด็กยังส่งเสริมการเรียนรู้ในมิติทางสังคมแก่เด็กจากการเป็นแบบอย่างในการเล่น และการให้คำแนะนำขณะเล่น สอดคล้องกับ Casper and Theilheimer (2010) ที่กล่าวว่า ครูสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกับเด็กโดยเข้าไปชี้แนะระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมเพื่อเพิ่มเติมรูปแบบการเล่นให้มีความหลากหลายมากขึ้น การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กในระหว่างการเล่นเป็นการส่งเสริมและขยายขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กให้กว้างขึ้น

1.4 ขั้นการให้เด็กเก็บอุปกรณ์ ครูให้สัญญาณการหยุดเล่นเพื่อให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์ลูสพารตส์และทำความสะอาดร่างกาย หลังจากนั้นครูและเด็กร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดเด็ก เช่น “เด็กได้เก็บของเล่นครบทุกคนหรือไม่” และ “การเล่นเมื่อสักครู่นี้เด็กค้นพบอะไรบ้าง”

ขั้นนี้นำไปสู่พฤติกรรมด้านการทำตามกฎกติกา ในการเก็บวัสดุอุปกรณ์ลูสพารตส์เข้าที่ตามข้อตกลงที่ตกลงไว้ร่วมกัน นอกจากนี้ การได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเล่นทำให้เด็กได้สำรวจความคิดและความรู้สึกของตนเอง ในขณะเดียวกัน รับฟังคำตอบจากเพื่อน สอดคล้องกับ Kennedy (2009) ที่กล่าวว่า การที่เด็กได้มีโอกาสร่วมทำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นของตน ทำให้เด็กได้ฝึกจัดการความคิดของตน และมองเห็นมุมมองความคิดของคนอื่นที่แตกต่างจากตน เรียนรู้ที่จะรับฟังความคิดเห็นคนอื่น หากเด็กได้รับประสบการณ์เช่นนี้อย่างสม่ำเสมอ เด็กจะสามารถตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

2. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเจรจาต่อรอง และด้านการทำตามกฎกติกา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์ สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาลด้านการแบ่งปัน ด้านการเจรจาต่อรอง และด้านการทำตามกฎกติกาได้ เนื่องจากการเล่นเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย สอดคล้องกับ Flannigan and Dietze (2017) ที่กล่าวว่า การเล่นของเด็ก คือ กระบวนการซึ่งริเริ่ม กำกับ ควบคุม และวางโครงสร้างด้วยตัวของเด็กเองอย่างอิสระ การเล่นส่งผลดีต่อพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวม ผู้วิจัยเลือกรูปแบบการเล่นแบบชี้แนะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง โดยครูให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในการเล่น เลือกจังหวะที่เหมาะสมในการเข้าไปชี้แนะ ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กเรียนรู้ ในขณะที่เด็กยังคงมีอิสระ เพลินเพลินกับการเล่นตามรูปแบบและแรงจูงใจตามความต้องการของตนเอง การเล่นแบบชี้แนะจึงส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเล่นอิสระ ส่งผลให้เด็กแสดงพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังสูงขึ้นหลังจากการทดลอง โดยครูใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นความคิดการแก้ปัญหา และความท้าทายที่เกิดขึ้นขณะเล่น นอกจากนี้ ครูเป็นผู้ตั้งจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการเรียนรู้ และเสนอแนะเพื่อขยายการเล่นของเด็กได้ (Weisberg et al., 2016)

นอกจากนี้ การเล่นลูสพารตส์นอกห้องเรียนส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง เนื่องจากเป็นวัสดุขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมาก และใหญ่กว่าตัวเด็ก เด็กไม่สามารถเล่นคนเดียวได้ ต้องคิดค้นและหาวิธีการเล่นร่วมกัน นำไปสู่พฤติกรรมทางสังคมที่ส่งเสริมการเล่น ได้แก่ การสื่อสาร การเจรจาต่อรอง การรอคอย การเป็นผู้นำและผู้ตาม รวมถึงการร่วมมือในการเล่นร่วมกัน สอดคล้องกับ Casey and Robertson (2019) ที่ระบุว่า การเล่นลูสพารตส์ซึ่งเป็นวัสดุปลายเปิดกระตุ้นให้เด็กสำรวจ หยิบจับ เคลื่อนย้าย ประกอบเข้าด้วยกัน และออกแบบใหม่ ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉพาะทักษะการสื่อสารรวมถึงความมั่นใจ การกำกับตนเอง และการแก้ปัญหา ผ่านการผจญภัยและความท้าทาย

3. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียน

การจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนส่งเสริมพฤติกรรมที่นอกเหนือจากพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลัง ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการจัดการกับความเสี่ยง รายละเอียด ดังนี้

3.1 ความคิดสร้างสรรค์

ผู้วิจัยสังเกตพบพฤติกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความกล้าคิด กล้าเสี่ยง ในสิ่งที่ท้าทาย รวมไปถึงการกล้าแสดงออกในเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น เด็กเลือกหยิบวัสดุอุปกรณ์ที่ตนไม่เคยใช้หรือไม่คุ้นเคย และสามารถสร้างสิ่งที่ไม่เคยสร้างขึ้นมาได้ เด็กรู้ความต้องการของตนเองและเสนอตัวในการเข้าไปร่วมเล่นเพื่อทดสอบความแข็งแรงในผลงาน เด็กกล้าที่ลองผิดลองถูก โดยเรียนรู้จากข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้วนำข้อผิดพลาดมาสร้างผลงานของตนเองให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพฤติกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ตามกรอบคิดของ Robson and Rowe (2012) ได้แก่ การสำรวจ การมีส่วนร่วมและความเพลิดเพลิน และความตั้งใจไม่ลดละ

3.2 การแก้ปัญหา

ผู้วิจัยพบพฤติกรรมด้านการแก้ปัญหาของเด็กในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น เด็กพยายามสร้างบ้านด้วยวัสดุลูสพารตส์ที่ถูกจัดเตรียมไว้ แต่ไม่สามารถสร้างได้เนื่องจากฐานที่สร้างไว้ไม่แข็งแรง เด็กแก้ปัญหาโดยการนำอุปกรณ์ลูสพารตส์ไปสร้างบ้านกับต้นไม้ในบริเวณนั้น โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดลองผิดลองถูกในการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์รวมกับเพื่อน จนได้บ้านที่มีรากฐานแข็งแรงตามที่เด็กต้องการ สอดคล้องกับที่ Jin and Moran (2021) กล่าวว่า การสนับสนุนให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเล่น โดยเปิดโอกาสให้เด็กสร้างความรู้ผ่านการสำรวจ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน และการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน จะช่วยส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาให้กับเด็ก

3.3 การจัดการกับความเสี่ยง

ผู้วิจัยพบพฤติกรรมด้านการระมัดระวังตนเองและผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการกับความเสี่ยงในขณะเล่น เช่น การตะโกนเตือนเพื่อนให้ระวังการใช้กิ่งไม้ในลักษณะที่จะก่อให้เกิดอันตราย หรือการเดินในพื้นที่ต่างระดับมีการพูดเตือนให้เพื่อนเดินอย่างระมัดระวัง มีการใช้แขนขาหรือร่างกายให้เพื่อนจับทรงตัว รวมไปถึงเด็กมีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างระมัดระวังมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่ Casey and Robertson (2019) กล่าวว่า การเล่นกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนเป็นกิจกรรมที่เด็กชื่นชอบ เนื่องจากมีความสนุกและท้าทาย ซึ่งเป็นโอกาสที่เด็กได้เรียนรู้ที่จะประเมินและจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียน ครูควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนโดยละเอียด โดยเฉพาะบทบาทในการชี้แนะและร่วมเล่นกับเด็กที่มิใช่การชี้นำหรือกำกับการเล่น

นอกจากนี้ ควรจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ ที่มีความแข็งแรงทนทาน เหมาะสมกับวัยของเด็ก และจัดสภาพแวดล้อม รวมทั้งบรรยากาศให้สอดคล้องกับหัวเรื่องของการเล่นซึ่งมาจากความสนใจของเด็ก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพารตส์นอกห้องเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านอื่นของเด็ก และเพิ่มระยะเวลาของการจัดกิจกรรมเพื่อให้เห็นพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กมากขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ อาจขยายผลการศึกษาโดยเก็บข้อมูลกับเด็กในระดับที่สูงขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมอนามัย. (2561). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2560*. บริษัท ซีจีทูล.

กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2561). *คู่มือข้อแนะนำกิจกรรมทางกาย และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีกิจกรรมทางกายของเด็กสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย*. เอ็นซี คอนเซ็ปต์.

วรรณี แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีรพงศ์ บุญประจักษ์. (2545). *การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ปฐมวัย*. [ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์. (2560). *การสร้างวินัยสำหรับเด็ก*. พลัสเพรส.

อรุณี หรดาล. (2563). สอนอย่างไรให้เด็กปฐมวัยคิดเป็น. *วารสารวไลอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, *10*(2), 211-228.

ภาษาอังกฤษ

Casper, V., & Theilheimer, R. (2010). *Early childhood education*. McGraw-Hill.

Casey, T., & Robertson, J. (2019). *Loose parts play: A toolkit. Edinburgh* (2nd ed.). Inspiring Scotland.

Charlesworth, R., & Lind, K. (2010). *Math and science for young children*. Thomson Delmar Learning.

Flannigan, C., & Dietze, B. (2017). Ideas from practice: Children, outdoor play, and loose parts. *Journal of Childhood Study, 42*(4), 53-60.

Jin, M., & Moran, M. J. (2021). Chinese and US Preschool Teachers' Beliefs About Children's Cooperative Problem-Solving During Play. *Journal of Early Childhood Education, 49*, 503-513.

Kennedy, A. (2009). Let's talk! Have meaningful conversations with children. *Putting Children First*, (32), 11-13.

McClintic, S. (2014). Loose parts: Adding quality to the outdoor environment. *Texas Child Care quarterly*, *38*(3), 16-20.

Nicholson, S. (1971). How not to cheat children: The theory of loose parts. *Landscape Architecture*, *62*, 30–34.

Paley, V. G. (1990). *The boy who would be a helicopter*. Harvard University Press.

Robson, S., & Rowe, V. C. (2012). Observing young children's creative thinking: engagement, involvement and persistence. *Journal of Early Years Education, 20*(4), 349-364.

Scott, H. K., & Cogburn, M. (2020). *Peer play*. StatPearls.

Shim, S., Herwig, J. E., & Shelley, M. (2001). Preschoolers' play behaviors with peers in classroom and playground settings. *Journal of Research in Childhood Education, 15*(2), 149-163.

Svetlova, M., Nichols, S. R., & Brownell, C. A. (2010). Toddlers' prosocial behavior: From instrumental to empathic to altruistic helping. *Child Development*, *81*, 1814–1827.

University of Gothenburg. (2010, June 24). *Young children are skilled negotiators*, Swedish research finds. ScienceDaily. www.sciencedaily.com/releases/2010/06/100621101206.htm

Weisberg, D. S., Hirsh-Pasek, K., & Golinkoff, R. M. (2013). Guided play: Where curricular goals meet a playful pedagogy. *Mind, Brain and Education, 7*(2), 104-112.

Weisberg, D. S., Hirsh-Pasek, K., Golinkoff, R. M., Kittredge, A. K., & Kittredge, D. (2016). Guided play: Principles and Practices. *Current Directions in Psychological Science, 25*(3), 177-182.